

جغرافیہ الامام

مصنفہ و مؤلفہ

ڈاکٹر شہناز کیلانی

ہومیو پیتھ و ماہر علوم فلکیات

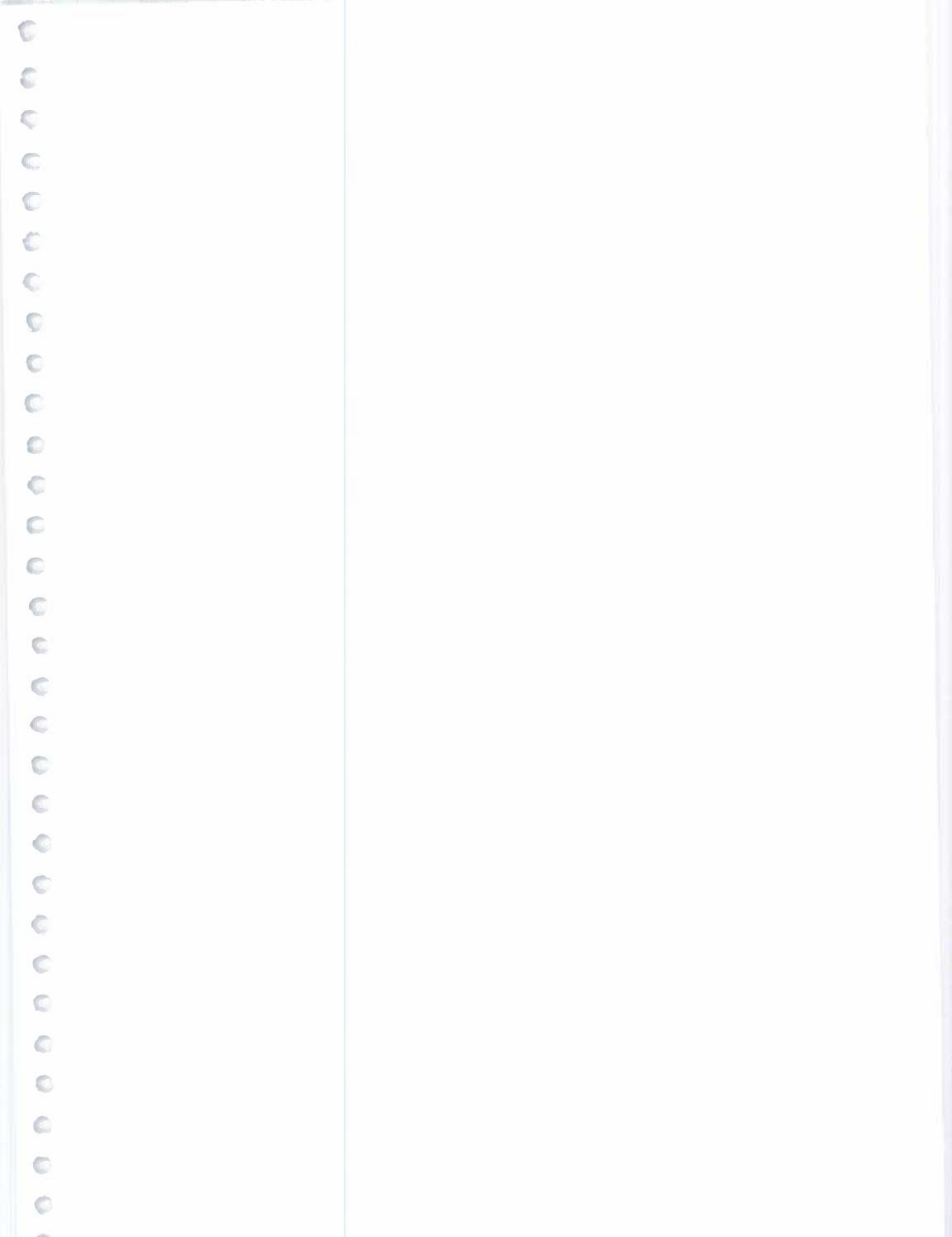

ناشرین

ملک سراج الدین ایجوکیشنل پبلیکیشنز

48/C لاہور، پاکستان

انتساب

اپنے فن کے نام پر

شاد گیلانی

ایاز احمد ملک

طابع :

سراج محمدی پریس، ۷۳، سرکلر روڈ، لاہور۔ ۷

مطبع :

ملک سراج الدین اینڈ سنز

ناشر :

(سراج کمپنی) کشتیری بازار، لاہور۔ ۸

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

جفر الجامع سے سوال حل کرنے کے لئے چار حروف کی ضرورت ہوتی ہے جن کے حاصل کرنے کا طریقہ یہ ہے کہ اولاً —

★ ماہ قمری، ہجری کی تاریخ کو معلوم کریں۔ جو تاریخ ہو۔ اُس تاریخ کے مطابق ابجد قمری سے حرف لے لیں۔

★ مثلاً چاند کی آٹھ تاریخ کو سوال حل کیا جائے تو ابجد قمری میں آٹھواں حرف آ ہے۔ یہ حرف آپ کے چار حروف میں سے اول حرف ہوگا۔

★ اگر چاند کی ۲۹ تاریخ کو سوال حل کر رہے ہیں۔ تو آپ ابجد قمری کا پہلا حرف الف لے لیں۔

★ اگر ۳۰ تاریخ کو سوال حل کر رہے ہیں۔ تو ابجد قمری کا دوسرا حرف ب لے لیں۔

ابجد قمری مع درجات

درجہ ۱	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳
حرف ۱	ا	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ی	ک	ل	م
درجہ ۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸
حرف ۱۵	س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ

دوسرا حرف منزل قمری سے حاصل کریں۔ چاند منازل میں گردش کرتا رہتا ہے جس منزل میں چاند ہو۔ اس سے متعلقہ حرف لکھ لیں۔ نقشہ درج ذیل ہے:-

قاعدہ اول قمری		قاعدہ دوم شمسی	
نمبر شمار	حروف ابجد	حروف ابجد	نام منزل
۱	ا	ا	شرطین
۲	ب	ب	بطین
۳	ج	ج	نژیا
۴	د	د	دبران
۵	ه	ه	ہلقہ
۶	و	و	ہمغہ
۷	ز	ز	ذراعہ
۸	ح	ح	نشتہ
۹	ط	ط	طہرہ
۱۰	ی	ی	جبہ
۱۱	ک	ک	زبرہ
۱۲	ن	ن	سرفہ
۱۳	س	س	عوا
۱۴	د	د	سماک
۱۵	ر	ر	عنصرہ
۱۶	ز	ز	زبانہ
۱۷	ح	ح	اکلیل
۱۸	ط	ط	قلب
۱۹	ی	ی	شولہ
۲۰	ک	ک	نعایم
۲۱	ن	ن	بلدہ
۲۲	س	س	ذازح
۲۳	د	د	بلع
۲۴	ر	ر	سعود
۲۵	ز	ز	اخلیہ
۲۶	ح	ح	مقدم
۲۷	ط	ط	موتہر
۲۸	ی	ی	رشتہ

آپ جس دن سوال حل کر رہے ہیں۔ جہتری اٹھا کر دیکھیں۔ جہتری کے ایک خانہ میں ہر روز کی منزل کا نام درج ہوگا۔ جو منزل سوال حل کرنے کے روز ہوا اس کا متعلقہ حرف ابجد قمری سے لکھ لیں۔ یہ دوسرا حرف ہے۔ اور تیسرا حرف حاصل کرنے کے لئے طالع وقت دیکھنا پڑتا ہے۔

یعنی کون سا برج طلوع ہو رہا ہے۔

بہ سمت مشرق جہان سے سورج نکلتا ہے اس مقام کو افق کہتے ہیں۔ جو برج گردش سماوی کے تحت مقام افق میں آئیگا وہ برج طالع کہلائے گا۔ اور اپنے خاص قیامی وقت تک (جسے ذیل کی جدول میں بتایا گیا ہے) وہاں رہ کر بطرف جنوب بڑھ جائے گا۔ اس طرح گردش سماوی کے ماتحت جو مشرق سے جنوب و غرب کو ہوتی رہتی ہے۔ یکے بعد دیگرے بروز مقام افق پر آتے رہتے ہیں اور جو برج افق پر ہوگا۔ اس کو طالع وقت کہتے ہیں۔

نقشہ زمان قیام بروز بمقام افق :-

نام برج	حمل	ثور	جوزا	سرطان	اسد	سنبلہ	میزان	عقرب	قوس	جدی	دلو	حوت
مدت قیام گھنٹہ	۳	۴	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۴	۳
پل	۳۴	۷	۱	۴۵	۵۱	۴۳	۴۳	۵۱	۴۵	۱	۷	۳۴
مدت طلوع	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ
گھنٹہ	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
پل	۷	۸	۱۰	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۰	۸	۷
پل	۸	۱۴	۲	۳۰	۳۲	۲۳	۲۳	۳۲	۳۰	۲	۱۴	۸

طالع برج معلوم کرنے کے لئے یہ قاعدہ ہے کہ پہلے استخراج شمس کریں یعنی یہ دریافت کریں کہ شمس کون سے برج میں ہے اور آفتاب کس وقت طلوع ہوتا ہے۔ پس جس برج میں آفتاب ہوگا طلوع شمس کے وقت مقام افق میں وہی برج ہوگا۔ اب جتنا وقت طالع برج کا معلوم ہو ان گھنٹوں کو طلوع آفتاب سے شمار کر کے ان کی گھڑیاں بنالیں اور ان میں سے اس برج کی مدت قیام کو نفی کریں کہ جس میں شمس ہے۔

باقی کو علی الترتیب گھنٹیاں جوائے پس جس برج کی مدت قیام نہ گھٹ سکے طالع برج وہی ہوگا۔

مثلاً ایک دن ہمیں طالع معلوم کرنا مقصود تھا۔ اُس دن برج عقرب میں شمس تھا۔ طلوع آفتاب کو معلوم کیا تو ۶ بجے ۳ منٹ کا وقت نکلا۔ اور وقت مطلوب ہمارا ۴ بجے شام ہے۔

لہذا ۶ بجے صبح سے ۴ بجے شام تک ۹ گھنٹے ۳ منٹ ہوئے۔ ان کی گھڑیاں بنالیں۔

۲ ½ گھڑیاں	=	ایک گھنٹہ
۶۰ پل	=	ایک گھڑی
۶۰ پیل	=	ایک پل
۲ ½ پیل	=	ایک سیکنڈ
۲ ½ پل	=	ایک منٹ

حساب بالا کی رو سے ۹ گھنٹہ ۳ منٹ کی گھڑیاں حسب ذیل ہیں :-

پھر نکلے ایک درجہ ۸ پیل ۷ پیل ۱۵ دقیقہ ۳۰ ثانیہ میں طے ہوا ہے
اس لئے ۴ درجے ۲۴ دقیقے ۳۰ ثانیے اور طے کرنا ابھی باقی ہیں۔
(ہر برج کے کل درجے ۳۰ ہوتے ہیں)

برج حوت کے ۲۵ درجے میں سورج ہے۔
اور تیسری دہائی میں سورج برج حوت میں ہے۔

استخراج شمس

برج طالع معلوم کرنے کے لئے شمس کا برج طالع معلوم کرنا پڑتا ہے۔
اس مقصد کے لئے آپ جنتری اٹھا۔ اس میں سمت شاکھا کا خانہ ملاحظہ
کریں۔ اس خانہ میں آپ بامانی معلوم کریں گے کہ آج آفتاب کس
درجے پر اور کس برج میں طلوع ہو رہا ہے۔

برج طالع سے حروف لینے کا قاعدہ

حروف البروج بقاعدہ دوم			حروف البروج بقاعدہ اول			نام برج
۳	۲	۱	۳	۲	۱	
ذ	م	ا	ھ	ع	ا	حمل
ض	ن	ب	ز	م	ج	ثور
ط	س	ج	ص	ی	ق	جوزا
غ	ع	د	ر	ل	س	سرطان
ا	ف	ھ	ح	ط	ھ	اسد
ب	ص	و	خ	ب	ز	سنبلہ
ج	ق	ز	ط	غ	ض	میزان
د	ر	ح	ن	ت	ر	عقرب
ح	ش	ط	ش	ف	ح	قوس
و	ت	ی	ذ	ث	خ	جدی
ز	ث	ک	ض	ک	ظ	دلو
ح	خ	ل	د	و	ن	حوت

اگر آپ کا مطلوبہ "برج طالع" دس درجوں کے اندر اندر ہے۔ تو پہلے حرف کا انتخاب کریں۔ دوسری دہائی میں ہو تو دوسرے حرف کا انتخاب کریں۔ تیسری دہائی میں ہو تو تیسرے حرف کا انتخاب کریں۔ مثلاً آپ کا برج طالع ثور ہے اور اندر

درجہ پر ہے۔ تو آپ تم یا ن کا حرف لیں گے۔
اس قاعدہ کے حل کرنے کے دو طریق ہیں۔

اگر قاعدہ اول سے حل کر رہے ہیں تو حروف البروج بقاعدہ اول لیں،
اور اگر طریقہ دوم سے حل کر رہے ہیں۔ تو حروف البروج بقاعدہ دوم لیں۔
اسی طرح اگر حروف منزل لے رہے ہیں۔ تو قاعدہ اول کی رو سے الگ لیں اور
قاعدہ دوم کی رو سے الگ لیں۔

حروف اسم

سوال حل کرنے کے لئے چار حروف کی ضرورت ہوتی ہے۔ تین حروف کے
لینے کا بیان ہو چکا ہے۔ چوتھا حرف اسم لینے کا قاعدہ پیش خدمت ہے۔
حرف اسم بقاعدہ اول :

سوال کرنے والے شخص کا نام دریافت کریں۔ اگر یہ نام ۳ حروف پر مشتمل ہے
اور سوال ماہ قمری کے اول دہاکے میں (دس چاند کے اندر اندر) حل کر رہے ہیں۔
تو نام کا پہلا حرف لے لیں۔

اگر قمری ماہ کے دوسرے دہاکے میں سوال حل کر رہے ہیں تو دوسرا حرف لیں۔
اگر قمری ماہ کے تیسرے دہاکے میں سوال حل کر رہے ہیں تو تیسرا حرف لیں۔
اگر نام میں چار حرف ہوں۔ تو چوتھا حرف پہلے عشرہ میں۔

دوسرا حرف دوسرے عشرہ کے لئے اور تیسرا حرف تیسرے عشرہ کیلئے لیں۔
اگر نام میں ۵ حرف ہوں تو۔ تو پہلے عشرہ کے لئے چوتھا حرف، دوسرے

عشرہ کے لئے پانچواں حرف اور تیسرے عشرہ کے لئے پہلا حرف۔
 اگر نام میں چھ حروف ہوں۔ تو پہلے عشرہ کے لئے پہلا حرف۔ دوسرے
 عشرہ کے لئے تیسرا حرف۔ تیسرے عشرہ کے لئے پانچواں حرف۔
 ہمارے علاقہ میں نام بہت لمبے ہوتے ہیں۔ جیسے 'محمد ریاض الدین' محمد کا لفظ
 بطور تبرک ہے۔ اصل نام 'ریاض' منصور ہوگا۔ یا مثلاً نام ہے۔ غلام عباس تو اصل
 نام 'عباس' منصور ہوگا۔

حرف اسم بقاعدہ دوم :

یہ طریق آسان ہے۔ آپ جس سوال کو حل کر رہے ہیں اُسے الگ الگ حروف
 میں لکھیں۔ اور اس تمام عبارت کے اعداد بحساب ابجد قمری حاصل کریں۔ اور ان
 تمام اعداد کو جمع کر دیں۔ اس مجموعہ کو مدخل کبیر کہتے ہیں اس مدخل کبیر کو ۲۸ پر تقسیم
 کریں جو عدد نیچے اس کے مرتبہ کے مطابق ابجد قمری میں سے حرف لے لیں۔ یہ حرف
 اسم بقاعدہ دوم ہے۔

أَبْجَد قُمْرِي مَعَ أَعْدَادِ

مرتبہ	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
حرف	ا	ب	ج	د	هـ	و	ز	ح	ط	ی	ک	ل	م	ن
اعداد	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۲۰	۳۰	۴۰	۵۰
مرتبہ	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸
حرف	س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ	غ
اعداد	۶۰	۷۰	۸۰	۹۰	۱۰۰	۲۰۰	۳۰۰	۴۰۰	۵۰۰	۶۰۰	۷۰۰	۸۰۰	۹۰۰	۱۰۰۰

مثلاً سوال ہے

✽ آج شاد گیلانی کہاں ہے ؟

* حروف: ا ج ش ا د ک ی ل

* اعداد: ۱ ۳ ۳۰ ۱ ۴ ۲۰ ۱۰ ۳۰

ا ن ی ک ہ ا ن ہ ی

۱ ۵۰ ۱۰ ۲۰ ۵ ۱ ۵۰ ۵ ۱۰

مجموعہ اعداد :- ۵۲۱ ÷ ۲۸ باقی ۹

ابجد قمری میں نانویں مرتبہ پر ط کا حرف ہے۔ یہ حرف اسم ہے۔ یہ چار حروف آپ کے پاس ہیں۔ ان چار حروف سے ہی جواب پیدا ہوتا ہے۔ اور ان کو اصطلاح جفر میں "امہات" کہتے ہیں۔

ان چار حروف کو آپ نے ۲ قواعد سے حاصل کرنے کا طریق سمجھ لیا ہے۔ مگر میرے نزدیک قاعدہ دوم نہایت ہی جامع ہے۔ اور میں قاعدہ دوم کا عامل ہوں۔ بہر حال ان ہر دو طریق سے حاصل شدہ امہات سے جفر المجامع تیار کرنے کا قاعدہ بھی سمجھ لیں۔ پھر آپ کی مرضی جس کو اپنائیں۔ اور جس کو ترک کر دیں۔

ہم نے انتہائی کوشش سے ہر امر کو سمجھایا ہے۔ خدا کرے کہ آپ بھی سمجھ جائیں

✽ پھر توجہ سے سنئے آپ کے پاس چار حروف ہیں۔

پہلا حرف — ایام دوسرا حرف — منزل

تیسرا حرف — طالع چوتھا حرف — اسم

اور فرض کریں کہ آپ کے پاس یہ چار حروف یہ ہیں :-

یا حرف منزل ج خانہ اول میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 اور حرف منزل د خانہ دوم میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 اور علیٰ ہذا القیاس حرف منزل س خانہ ۱۳ میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 اور خانہ ۱۴ میں حرف منزل ع کتنی قیمت رکھتا ہے۔

یا

★ حرف طالع د خانہ اول میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 ★ حرف طالع ہ خانہ دوم میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 ★ حرف طالع ف خانہ ۱۳ میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔

یا

★ حرف اسم ن خانہ اول میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 ★ حرف اسم س خانہ دوم میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 ★ اور حرف اسم ظ خانہ دوم میں ۱۱ میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 اس قاعدہ کو اگر پوری وضاحت سے لکھوں تو آپ کا سر حکرا جائے گا۔ اس لئے نہایت ہی ادق منزل کو حل کر کے آپ کے سامنے پیش کر رہا ہوں میری اس عظیم تر بانی کی قدر آپ کریں یا نہ کریں۔ بہر حال میں نے ۲ سال کی محنت کے بعد ایام، منازل، طالع اور اسم کے جو نقشے تیار کئے ہیں۔ وہ آپ کے سامنے پیش ہیں۔

★ ان نقشوں میں اوپر حرف لکھا ہے۔

★ اور داہنی طرف اس کا خانہ لکھا ہے۔

☆ اسے حرف کے نیچے اور اس خانہ کے سامنے حرف کی قیمت لکھی ہے۔

• اِیَّام

• مَنَازِل

• ظَالِع

• اور اِسْم

ہر چہار نقشے الگ الگ مرتب کئے ہیں۔

ملاحظہ فرمائیں: —————

نقشه تبدیل آیات از الف تاتین

ن	ر	ل	ک	ی	ط	ح	ز	و	ه	د	ج	ب	الف
۱۵۹۹	۲۹۱	۲۸۳	۱۸۹	۹۲۵	۹۹	۳۹۲	۳۲۵	۲۲۲	۳۳۷	۱۱۲۵	۲۰	۹۷	۱۱۱۱
۱۲۲۱	۸۱۵	۲۰۲	۲۸۹	۹۸۸	۲۲۲	۲۵۱	۱۱۱۱	۲۵۱	۱۲۲۱	۱۱۱۲	۳۱	۹۲	۹۹۹
۱۳۲۷	۲۷۳	۳۳۲	۲۹۹	۹۲۲	۱۹۷	۲۹۷	۵۲۵	۱۹۹	۱۱۱۱	۳۱۷	۸۱۵	۷۲	۱۲۲۲
۱۲۹۱	۲۵۷	۳۳۹	۳۱۷	۱۰۰۹	۳۳۳	۸۱۲	۹۳۲	۱۸۸	۸۱۲	۸۹۹	۱۲۷	۸۷	۸۸۸
۱۹۲۷	۸۸۹	۳۲۸	۳۲۱	۱۰۹۱	۱۳۵۱	۹۹۹	۲۲۰	۷۷	۸۵۹	۷۷۷	۲۱۳	۱۵۱	۱۲۳۳
۲۷۵۹	۹۳۲	۲۳۷	۹۷۵	۲۰۲۲	۲۲۲	۱۳۲۷	۸۱۵	۱۲۲۰	۵۳۳	۹۹۵	۹۲۵	۲۰۹	۷۷۷
۱۱۹۹	۵۷۹	۵۱۲	۱۹۲۷	۱۱۹۵	۲۱۵	۱۹۲۱	۲۱۵	۱۹۸	۲۵۵	۹۱۲	۱۲۱۷	۲۲۵	۱۱۲۵
۲۲۲۳	۲۹۲	۱۷۲۸	۱۲۷۲	۱۲۷۸	۱۱۱	۲۰۸۹	۷۱۱	۱۱۱	۲۱۲	۵۱۱	۱۲۷۳	۳۳۷	۹۹۹
۲۰۸۹	۲۹۷۹	۸۹۹	۱۸۲۸	۱۵۵۷	۲۳۱	۲۳۲	۳۲۲	۵۵	۳۲۲	۲۳۹	۱۸۸۲	۹۱۵	۹۱۹
۳۳۳۳	۲۲۹	۱۲۹۰	۱۱۱۲	۱۱۹۸	۲۱۹	۲۸۲	۹۱۰	۱۱	۲۵۸	۳۳۱	۱۱۹	۱۰۹۳	۵۵۵
۱۲۲۸	۲۲۸	۱۹۳۱	۲۸۹	۲۲۲۹	۲۲۲	۲۱۹	۲۱۱	۱۲۲	۲۱۷	۲۹۹	۲۳۵	۱۲۳۷	۸۲۰
۱۳۸۸	۲۵۷	۲۰۷۵	۱۹۷	۲۹۲۹	۲۱۸	۲۸۹	۵۰۵	۱۱	۱۳۳	۱۹۹	۱۹۲	۱۹۷۳	۲۲۲
۱۲۲۹	۵۲۹	۱۳۲۸	۱۵۲	۲۰۲۰	۳۷۳	۲۸۰	۱۲۰	۳۳	۱۲۵	۱۱۱	۱۱۲۰	۱۱۰۲	۷۱۱
۱۲۲۰	۲۱۲	۳۲۲	۱۱۲	۱۰۱۹	۱۹	۲۷۱	۲۰۲	۹	۳۵	۳۷	۳۵	۱۵۲	۲۳۳

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴

تفہیم عربی آیات از حضرت علیؑ

س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ز	ض	ظ	غ
۱۳۹۸	۱۱۴۴	۲۲۲	۳۶۸	۳۷۳	۵۳۵	۳۵	۱۲	۱۲	۳۲۲۴	۱۴۰۲	۵۷۸	۱۹۳۳	۴۶۶
۱۵۰۵	۱۶۹	۲۱۵	۴۰۸	۳۱۴	۲۹۱	۲۱۰	۴۴۴	۲۳۰	۳۲۲۷	۱۴۳۳	۶۶۶	۱۸۴۴	۷۷۷
۱۵۶۶	۴۴۲	۴۲۶۹	۴۴۶۹	۴۶۱	۵۱۷	۱۱۱۲	۱۱۲۹	۲۱۷	۳۴۵۷	۱۵۰۵	۱۵۰۵	۱۸۲۵	۴۴۱
۱۶۱۹	۸۹۵	۱۲۲	۷۵۹	۳۱۳	۶۵۳	۱۲۳	۱۲۹	۱۲۵	۳۵۳۵	۱۹۷۱	۳۰۳	۱۸۹۷	۱۵۹
۱۶۳۳	۱۱۴۵	۲۱۲۲	۱۱۶۷	۳۰۹	۶۸۹	۲۹۷	۲۱۷	۹۸۵	۳۹۶۹	۳۰۳	۳۰۳	۱۹۹۵	۵۵۱
۱۷۰۱	۱۱۷	۲۲۱	۱۵۵۱	۳۷۷	۹۹۷	۱۱۳	۱۱۶	۱۹۴	۴۴۰۵	۳۴۹۹	۲۲۹۹	۲۲۴۸	۱۴
۱۹۵۷	۱۶۴۵	۱۱۶	۱۷۸۲	۴۳۳	۱۰۴۳	۲۱۲۴	۲۱۲۲	۱۲۱۹	۴۷۱۹	۲۹۱۱	۸۵۳	۲۷۵۸	۵۹۷
۲۴۱۳	۱۳۵۰	۴۱۴	۱۱۴۳	۱۰۲۷	۱۳۶۹	۱۰۰	۵۱۵	۳۰۰	۵۱۹۱	۲۲۶۶	۵۱۲	۲۱۶۵	۴۰۹
۲۲۲۱	۱۷۰	۵۱۱	۲۵۴	۱۳۵۵	۱۷۵۷	۱۳۲۹	۴۵۳	۲۳۳۳	۲۳۱۰	۱۳۲۲	۱۵۵۵	۲۵۳۲	۶۶۶۶
۲۳۱۰	۱۳۱۱	۵۱۰	۲۳۲	۱۷۰۳	۲۱۲۷	۶۱۰	۱۱۵	۷۱۰	۳۱۷۶	۱۵۳۴	۷۵	۲۸۵۵	۱۲۲
۳۱۰۴	۲۰۲۰	۲۲۲	۲۰۲۷	۲۰۲۷	۱۵۰۵	۱۰۱۵	۸۲۹	۱۰۲۵	۳۱۷۶	۱۴۲۸	۷۲۱	۱۹۱۶	۶۱۹
۱۵۰۷	۳۱۶۸	۱۲۲۲	۲۶۶	۲۰۸	۵۲۸	۳۱۱	۱۵	۴۱۱	۴۱۶۴	۱۴۰۲	۴۴۴	۱۹۲۰	۸۲
۱۴۹۴	۵۶۹	۱۱۱۴	۲۶۳	۲۲۴	۵۵۱	۱۰۱۰	۲۰۹	۱۰۱۵	۳۲۲۸	۱۵۰۲	۱۲۲	۱۷۳۰	۱۰۲۱
۱۴۴۷	۲۷۲	۷۱۳	۱۷۰۶	۲۶۴	۳۳۳	۹۱۳	۱۳۲	۱۱۲۳	۱۵۴۵	۱۵۴۵	۱۱۱۱	۱۸۹۸	۱۱۱۱

نقشہ توسیع منازل از حروف الف تائت

الف	ب	ج	د	هـ	و	ز	ح	ط	ی	ک	ل	ر	ن
۲۳۵	۱۱۱۵	۱۲۳	۲۲۱	۱۹۱۴	۴۴۱	۴۴۱	۴۹۵	۴	۱۸۰۲	۱۱۳	۱۹۰	۱۱۳	۴۳۵
۱۱۰	۱۱۱۱	۴۴	۵۱۵	۱۴۰	۵۰۲	۲۲۰	۲۲۰	۷	۱۸۱۳	۱۱۲	۱۹۰	۲۰۵	۲۲۰
۲۵۱	۸۲۲	۳۸	۴۱۷	۱۵۳۲	۵۵۹	۳۲۷	۳۲۷	۵۹	۲۰۴۲	۸۷۴	۲۵۲	۵۱۴	۱۱۳
۲۸۲	۱۲۳۲	۱۰۱	۳۱۰	۱۴۱۵	۹۲۹	۹۲۹	۴۲۰	۱۳۹	۲۹۸۰	۲۱۷	۴۱۷	۲۰۷	۳۳۰
۴۲۲	۴۴۴	۲۰۹	۵۱	۲۲۰	۴۲۷	۴۲۷	۴۵۸	۲۴۷	۲۰۴۴	۹۷۳	۲۸۵	۸۱۷	۹۱۹
۴۴۷	۳۳۳	۳۳۳	۲۲۰	۲۲۱۰	۴۷۳	۴۷۳	۵۰۴	۹۹۳	۲۴۱۳	۱۱۹	۵۸۷	۲۱۰	۳۳۱
۴۹۷	۴۹۵	۳۸۱	۴۲۳	۲۷۷۵	۱۰۱۱	۱۰۱۱	۳۳۹	۱۱۲۵	۲۸۲۰	۲۳۲	۳۱۲	۲۲۱	۱۳۳۲
۱۰۳۰	۱۱۴۴	۳۲۴	۵۲۰	۳۳۲۹	۱۰۱۴	۱۰۱۴	۱۴۸۸	۱۲۰۲	۳۲۱	۱۴۴۵	۳۱۲	۲۱۲	۵۱۲
۱۴۱۴	۵۷۳	۵۹۴	۷۴۷	۱۴۴۷	۱۸۱۵	۱۸۱۵	۲۴۱	۱۸۷۰	۳۵۷۳	۵۲۷	۱۹۵۷	۵۴۱	۴۰۰
۱۴۸۵	۱۲۵۵	۹۳۳	۷۴۰	۱۳۳۳	۲۲۹۱	۲۲۹۱	۲۱۰	۴	۲۸۹۹	۲۱۰۵	۱۱۷۲	۵۱۵	۵۲۵
۲۱۸۷	۲۹۷۰	۱۲۳۹	۴۳۹	۲۹۱۲	۸۱۷	۸۱۷	۷	۴۹۱	۱۲۴۴	۸۴۹	۹۷۸	۵۱۱	۳۲۴
۳۳۰	۱۱۴۴	۱۷۰۹	۴۷۰	۱۳۴۰	۱۴۴۲	۱۴۴۲	۱۰۱۰	۱۸۸	۲۸۹۴	۲۳۷	۱۱۲	۴۴۷	۱۴۴
۱۰۲۱	۲۲۲	۱۱۴۴	۱۱۱۱	۳۵۵	۱۴۲۲	۱۴۲۲	۳۰۰	۱۴	۱۹۱۰	۵۵۰	۱۵۴	۱۱۲	۴۱۳
۲۲۲	۱۷۰۷	۸۴	۹۷	۱۵۷۷	۵۲۴	۵۲۴	۱۲۱	۱۲۴	۱۸۹۴	۷۹	۲۲۸	۲۳۱	۲۱۴

نفتیہ تست دلی منازل از حروف تائغ

س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ	غ
۱۱۱۱	۲۲۲	۳۳۵	۴۴۱۴	۵۵۸۱	۱۰۱۰	۵۵۵	۲۰۲	۰۰۰	۱۵۰۳	۱۵۱	۲۲۳	۲۱۱۱	۳۳۳۰
۸۲۲	۱۱۲	۰۳۱	۴۵۰	۳۰۹	۱۱۱۰	۱۰۱۰	۱۲۳	۱۱۱	۱۲۵۰	۱۲۹۵	۲۱۲	۲۱۱	۳۳۳۳
۵۲۲	۱۱۱	۰۳۲	۴۰۰	۵۳۳	۱۰۸۲	۴۴۴	۲۵۰	۱۹۵	۱۵۴۰	۱۲۹۵	۵۲۹	۱۲۱۲	۳۳۳۴۹
۲۲۲	۲۲۳	۵۴۵	۵۳۰	۱۲۸۱	۸۱۵	۸۰۰	۵۱۵	۱۱۱۳	۱۵۲۲	۱۴۲۵	۴۲۰	۱۲۹	۳۳۵۱۳
۴۲۲	۵۱۰	۳۰۴	۸۸۳	۲۸۱	۱۰۹۱	۱۳۹۵	۲۹۸	۳۳۳	۱۵۲۲	۱۵۸۰	۹۲۳	۰۰۰	۳۳۹۲۵
۱۱۱	۲۲۵	۲۱۱	۱۳۹۱	۴۰۰	۱۰۸۱	۱۰۰۱	۲۱۳۲	۲۰۲	۱۴۵۲	۱۰۰۴	۵۲۹	۰۰۰	۴۴۳۳۳
۵۰۴	۱۱۳	۲۳۰	۱۰۹۵	۴۵۰	۱۱۲۵	۲۹۸	۱۱۱۱	۱۹۱۴	۹۰۹	۱۹۴۲	۱۲۱۲	۱۵۹	۴۰۰۰
۲۲۰	۳۳۳	۰۲۵	۲۱۹۵	۴۵۰	۱۲۵۵	۱۰۰۰	۲۳۰	۲۰۱۲	۱۰۵۰	۲۲۲۹	۰۲۹	۱۱۲	۴۰۹۹
۰۹۳	۴۴۰	۰۲۵	۳۹۲	۴۴۰	۱۵۲۹	۱۵۲۹	۱۱۰	۵۲۲	۲۰۸۵	۲۴۴۰	۱۱۲۱	۱۱۲۱	۳۳۲۲۹
۲۳۰	۱۱۱۲	۰۰۰	۲۱۲	۱۱۰۹	۱۸۳۹	۱۰۰۰	۲۰۳	۱۰۱۹	۱۰۵۵	۲۵۸۵	۲۲۹۱	۱۱۱۱	۳۳۲۹۵
۴۴۲	۴۴۰	۱۰۰	۳۲۲	۱۵۹۹	۱۲۱۰	۱۱۱۲	۲۴۰	۴۱	۲۵۱۲	۲۲۲۵	۲۲۲	۳۱۱۱	۳۳۳۳۳
۱۰۰	۱۲۱۲	۳۵۰	۲۱۴	۲۰۵۸	۱۴۲۹	۱۱۴	۲۳۰	۰۳۲	۱۵۲۲	۱۵۲۵	۵۲۲	۱۲۱۲	۳۳۳۳۳
۱۵۱	۲۰۱۰	۲۰۰	۳۲۵	۱۲۹۱	۲۰۱۴	۱۱۱۱	۳۲۹	۲۱۹	۱۲۸۰	۱۲۹۵	۳۳۳	۲۱۲۱	۳۳۱۲۲
۵۱۴	۱۲۱۵	۹۱۵	۳۰۱	۱۳۱۲	۰۸	۱۱۲	۱۲۰۱	۵۱۳	۱۲۰۲	۱۲۲۹	۱۳۰۲	۲۱۱۱	۳۳۰۰۵

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰

نقش تبدیل طالع از صورت تا وقت

ا	ب	ج	د	هـ	و	ز	ح	ط	ی	ک	ل	م	ن
۱۳۹۹	۱۹۵۰	۱۳۰۲	۲۸۴	۳۳۳۹	۲۸۵	۱۱۱۱	۷۵	۵۲۲	۲۷۵	۱۵۱	۱۱۳۱	۱۷۸	۳۵۰
۱۴۵۵	۱۸۸۵	۷۳۱۵	۲۸۹	۳۳۱۰	۲۸۸	۹۷	۵۵۵	۵۲۵	۲۲۸	۱۳۴	۵۸۵	۲۲۰	۲۳۲
۵۱۵	۱۹۵۱	۱۴۹۷	۲۴۱	۳۲۷۵	۱۵۷	۹۹۷	۵۵	۵۲۱	۲۹۷	۱۷۴	۲۴۵	۲۴۸	۱۱۱۸
۱۴۰۲	۱۸۸۵	۷۳۹	۲۷۹	۳۴۱۵	۲۷۱	۴۲۲	۴۸۲	۴۴۱	۵۲۷	۱۳۷	۲۴۴	۴۱۴	۱۱۷۲
۱۴۶۸	۱۹۹۵	۲۲۲۹	۱۱۷	۳۹۵۱	۲۴۱	۵۱۱	۱۴۹	۴۲۵	۵۲۹	۱۵۷	۲۳۴	۲۸۲	۱۲۴۰
۲۸۱۰	۲۲۲۵	۲۲۳۹	۵۲۱	۲۲۹۵	۲۷۵	۱۷۷	۱۷۱	۸۰۹	۹۳۱	۳۳۷	۲۵۲	۴۶۱	۱۳۷۲
۲۹۰۹	۲۲۵۲	۲۸۵۱	۲۹۷	۲۸۱۱	۵۰۷	۴۱۰	۱۵۱	۹۵۱	۴۵۲	۲۹۳	۲۴۲	۱۰۵۹	۸۹۴
۲۳۳۲	۲۳۰۵	۲۲۱۹	۱۱۱	۱۵۵	۹۴۱	۱۱	۸۴۱	۱۳۳۹	۲۹۸	۳۳۷	۸۱۳	۱۴۴۴	۸۱۵
۲۸۱۷	۲۵۵۷	۲۳۵۴	۱۰۸۵	۳۱۸۰	۱۲۰۲	۵۰۹	۱۳	۱۷۷	۷۸۱	۴۰۷	۵۸۷	۱۷۷۰	۴۱۳
۲۲۰۱	۲۸۵۵	۱۴۷۸	۱۸۴	۲۲۱۲	۱۸۲۱	۱۸	۹۱۱	۱۲۲۵	۳۲۱	۹۹۵	۲۲۲	۱۱۸۸	۴۳۲
۲۲۲۵	۱۹۱۲	۱۲۴۸	۱۳۱۲	۳۱۸۰	۲۱۴۱	۴۷	۴۷	۱۴۵۲	۸۰۰	۱۴۵۹	۴۹۹	۲۵۴	۵۱۵
۱۴۶۸	۱۸۰۹	۱۲۱۰	۲۲۷	۳۳۳۳	۱۰۲	۲۹	۱۰۲۰	۲۴۴	۲۴۴	۱۸۴۷	۵۲۴	۲۸۰	۴۰۸
۱۴۸۱	۱۸۸۴	۱۲۹۴	۱۲۹۱	۳۳۳۸	۱۷۰	۱۱۱	۱۵	۵۲۴	۲۸۳	۱۰۹۴	۱۰۰۰	۱۴۸	۲۸۹
۱۴۵۹	۱۷۹۰	۱۲۱۲	۲۷۵	۳۳۴۱	۲۷۰	۷۱۷	۷۱۷	۵۵۸	۷۴	۱۰۰	۷۷۷	۱۷۷	۱۲۴

نقشه تبدیل طالع از حروف سنی تا عینین

س	ع	ن	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ذ	من	ظ	غ
۲۸۵	۱۲۲۴	۱۳۵۷	۷۷۸	۱۱۱۱	۷۱۷	۹۹۳	۱۳۷	۳	۸۸	۳۱	۴۰	۵۹	۲۲۲
۲۴۷	۵۰۴	۱۲۸۵	۱۱۴۱	۱۱۹	۲۱۲۱	۱۱۲۶	۸۱۱۱	۸۴	۹	۵۸	۳۵	۳۰	۲۲۲
۲۴۴	۵۲۰	۱۵۴۷	۱۵۲۵	۸۳۲	۱۲۱	۱۱۱۰	۹۹۱	۵	۸۴	۳۳	۵۲	۹۱	۳۸
۲۵۱	۸۵۱	۷۴۰	۱۹۵۵	۲۲۱	۲۲۲۲	۱۳۷	۱۵۷	۸۲	۱۲۲۴	۵۴	۳۹	۲۴	۴۷
۳۷۵	۱۲۵۵	۱۶۹۱	۱۳۴۸	۷۹۱	۲۴۳	۱۰۵۷	۱۷۷	۷۷	۸۰	۴۷	۵۲	۴۵	۲۴
۴۱۲	۷۴۷	۱۶۴۷	۱۲۷۱	۲۰۲۴	۱۰۱۷	۱۳۹	۱۹۹	۷۸	۳۳	۵۰	۳۳	۲۲	۷۱
۴۴۲	۲۰۹۰	۱۹۹۷	۲۸۴	۴۴۹	۱۹۲۷	۱۰۸۵	۵۵۱	۱۵	۷۴	۴۱	۴۴	۹۹	۲۰
۵۲۱	۱۳۴۴	۲۷۷	۴۰۰	۱۴۵	۱۰۱۵	۱۷۵۴	۱۷۱	۷۴	۷۷	۴۴	۴۷	۱۸	۷۵
۷۹۷	۲۲۴	۴۵۵	۳۰۰	۵۳۷	۱۴۷	۱۱۱۱	۲۷۱۱	۱۹	۷۴	۲۵	۴۴	۷۳	۱۴
۱۴۹۵	۲۴۴	۲۲۹۱	۲۲۸	۲۲۷	۱۰۰۳	۱۸۵۷	۱۹۱	۲۲۴۰	۲۳	۴۲	۱۵	۱۴	۷۹
۱۴۵۲	۴۲۲	۲۲۹۴	۳۹۹	۴۱۵	۲۴۹	۱۳۸۱	۱۲۱	۹۱	۳۳	۴۸	۴۰	۷۷	۸۲
۲۰۱۴	۲۴۴	۱۴۷۵	۲۹۸	۱۵۹	۱۰۰۱	۲۸۲۹	۲۹۱	۴۴	۴۷	۳۱/۴۴	۵۵	۸۱	۲۲
۲۲۲۲	۲۴۵	۱۴۲۲	۴۴۰	۲۱۲	۱۲۹	۱۱۵۸	۱۱۱	۵۲	۲۴	۵۲	۱۲۱۵	۱۱	۸۷
۳۷۹	۴۸۰	۱۴۸۲	۴۸۵	۴۰۴	۱۲۳۱	۱۲۳۱	۱۱۱۳	۲۲	۹	۳۴	۷۷	۱۴۹۷	۸

تفسيره في شرح

[illegible]

نقشه تبدیل اسم از حروف و متون تا غیبی

س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ز	ض	ظ	غ
۱۵۵۵	۱۱۲۷	۵۱۱۱	۱۱۱۲	۳۵۳۳	۷۳۷۷	۲	۱۲۷۳	۳۸	۱۱۳۹	۱۸	۱۱۳۵	۳۲	۱۱۱۷
۳۲۵۳	۱۲۳۵	۱۱۲۵	۱۲۵	۱۱۱۵	۲۳۱	۱۱۹۵	۷	۱۱۷۱	۱۷	۱۱۲۱	۳۰	۱۱۳۳	۳۹
۱۱۱۱	۱۱۳۱	۳۲۹۵	۱۱۲۹	۱۱۱۲	۱۵۵۸	۵۱۲	۱۱۹۳	۱۲	۱۱۹۹	۲۸	۱۱۳۳	۳۸	۱۱۳۱
۱۲۳۳	۱۲۳۵	۱۲۳۵	۱۲۱۱	۳۳۱۵	۱۹۳۷	۱۲۱۹	۷۱۰	۱۱۹۱	۱۲۷	۱۹۷۸	۲۰	۱۱۳۵	۱۱۷۱
۲۵۹	۱۲۳۹	۱۲۱۳	۱۲۲۱	۱۲۳۳	۱۲۵۷	۱۲۲۲	۱۲۷۷	۱۲۲۲	۱۱۸۹	۲۲۲	۱۱۷۲	۱۱۷۲	۱۱۳۷
۱۲۲۷	۱۲۹۵	۳۸۵	۲۲۱۱	۱۲۲۲	۱۲۰	۱۲۳۷	۲۲	۲۳۷۸	۲۰۷۰	۱۱۲۷	۱۷۲	۱۱۷۳	۸۸
۱۳۲۲	۲۲۵	۱۲۱۹	۲۲۵۱	۲۲۲	۲۷۸	۲۰	۱۲۳۵	۲۷	۱۲۱۳	۲۸۰۷	۱۱۸۵	۸۷	۱۱۹۱
۱۱۷۲	۱۵۱۱	۱۵۷	۳۳۳	۱۱۵۳	۲۹۸	۹۰۷	۲۸	۱۲۳۳	۵۸	۱۲۱۱	۱۸۲۷	۵۱۹۹	۱۰۸
۱۳۳۲	۱۱۷۳	۱۲۲۷	۱۵۹	۸۹۱	۲۳۷	۱۵۰	۱۳۵۹	۱۲۹۷	۱۲۱۱	۸۲	۱۲۰۹	۲۷۲۵	۱۱۸۱
۱۱۸۱	۱۹۷۲	۱۱۷۰	۹۲۲	۱۲۷۱	۳۳۸	۱۲۷۱	۸۷۹	۱۲۲۷	۲۸۰	۱۷۰۵	۱۰۲۲	۱۲۰۷	۵۳۳۳
۱۹۷۱	۱۹۷۲	۸۱۳	۱۲۷۹	۸۷۱	۲۷۷	۵۷	۱۲۵۷	۲۷۸	۱۳۳۲	۱۹۲	۱۲۲۷	۷۰۰۷	۱۳۰۵
۱۱۸۲	۲۲۰۰	۱۱۷۹	۸۳۰	۱۱۷۱	۲۰۷	۱۲۷۷	۷۹	۱۲۵۵	۱۵۰	۱۲۲۳	۱۷۸۷	۱۲۲۲	۱۲۳۹
۲۳۰۰	۲۸۷	۸۱۵	۱۱۷۰	۵۲۲	۲۰۵	۱۲۲	۱۲۷۳	۹	۳۵۳	۱۱۸	۱۲۲۱	۱۲۲۲	۱۱۰۲
۲۹۰۹	۳۲۰۰	۱۱۸۸	۷۱۱	۱۱۷۳	۲۷۲	۱۹۷	۱۲۷	۱۲۹۵	۱۲۷	۱۲۵۹	۱۲۲	۱۲۲۹	۱۱۲۲

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

آپ اپنی جدول جفر جامع کو زیر غور رکھیں

آپ کی جدول جفر جامع میں ۴ خانے ہیں۔ ہر خانے کے سامنے ان حروف کا میزان لکھ دیں۔

(اگرچہ پھر اپنے سوال کے حرف ایام کو ملاحظہ کریں۔ جدول (نقشہ) حرف ایام میں اس حرف کی قیمت کو معلوم کریں۔

جفر جامع کے خانہ کے میزان میں سے حرف کی قیمت کو تفریق کر دیں۔
(بڑے ہندسہ میں سے چھوٹے ہندسہ کو نفی کریں)

نفی کرنے کے بعد جو ہندسہ آئے۔ آپ ۴ خانہ والی جدول جفر جامع میں حرف اول سے گنیں۔ جہاں یہ ہندسہ ختم ہو۔۔۔ اُس حرف کو لکھ لیں۔
یہ حرف مستحصلہ ہے جو آپ کو حرف ایام سے حاصل ہوا ہے۔

جس حرف پر گنتی ختم ہوئی ہے اُسے زیر غور رکھیں۔

اُس سے آگے والے خانہ کے حرف جفر جامع کا میزان حاصل کریں اور اُس خانہ میں جو حرف ایام کا ہو۔ نقشہ میں سے اس کی قیمت کو معلوم کریں اور اسے جفر جامع کے میزان سے نفی کریں (بڑے عدد میں سے چھوٹے عدد کو نفی کریں) اور جس حرف پر پہلے عدد کی گنتی ختم ہوئی تھی۔ اس حرف سے گنتی شروع کریں۔ اور جہاں گنتی ختم ہو۔ یہ دوسرا حرف مستحصلہ ہوگا خانہ دوم کے حرف ایام کا۔ اسی طرح تمام حروف ایام کا مستحصلہ لے لیں؛

اور

اسی طرح سے حرف منزل کی قیمت نقشہ میں سے معلوم کریں۔ اور جفر جامع کے خانہ کے میزان سے اسے نفی کریں۔ حاصل نفی عدد کو ابتدائے جفر الجامع سے گنتی کریں۔ جہاں گنتی ختم ہو۔ وہ حرف مستحصلہ ہوگا۔ حرف منزلہ کا اور خانہ اول کا۔ دوسرے خانہ میں ملاحظہ کریں کہ حرف منزل کو لسا ہے۔ جدول تبدیل منزل میں اس حرف کی قیمت معلوم کریں۔ اور جفر الجامع کے میزان میں اس حرف کی قیمت معلوم کریں۔ اور جفر الجامع کے میزان میں سے نفی کریں۔ اور جو عدد آئے۔ جہاں پہلے عدد کی گنتی ختم ہوئی تھی، اسی حرف سے شمار کریں۔ جہاں عدد ختم ہو وہ دوسرا مستحصلہ ہوگا حرف منزل کا۔ بعینہ حروف طالع اور حروف اسم کے اسی طرح مستحصلے لے لیں۔ یہ کل ۵۶ حروف آپ کو حاصل ہوں گے جن کو ترتیب دینے سے آپ ہی کے سوال کا جواب آپ کے سامنے ہوگا۔

فرضی مثال سے سمجھئے

مثلاً آپ کے پاس حرف آیام خ ہے۔

حرف منزل غ   حرف طالع تھ

اور حرف اسم تم ہے۔

تو آپ کی جفر الجامع بقاعدہ اول یوں بنے گی۔

متر شمار	حرف الحکام	میزان	عدد آیام	تعدیل	متر شمار
۱	خ غ م	۳۳۰۰	۳۳۲۴	۲۴	۴
۲	خ غ م س	۳۳۴۰	۳۲۴۴	۹۳	۳
۳	خ غ م ن	۳۳۸۰	۳۲۵۴	۷۷	۲
۴	خ غ م ق	۳۵۱۰	۳۵۳۵	۲۵	۱
۵	خ غ م ش	۳۹۱۰	۳۹۶۹	۵۹	۸
۶	خ غ م ث	۴۲۱۰	۴۴۰۵	۹۵	۷
۷	خ غ م ز	۴۷۱۰	۴۷۱۹	۹	۶
۸	خ غ م ظ	۵۱۱۰	۵۱۹۱	۸۱	۵
۹	خ غ م ا	۲۲۱۳	۳۳۱۰	۹۷	۱۲
۱۰	خ غ م ج	۲۲۱۷	۳۱۷۹	۴۱	۱۱
۱۱	خ غ م و	۲۲۲۱	۳۱۷۲	۴۹	۱۰
۱۲	خ غ م ز	۲۲۲۵	۳۱۷۳	۴۱	۹
۱۳	خ غ م ط	۲۲۲۹	۳۲۲۸	۱	۱۳
۱۴	خ غ م ک	۲۲۶۰	۳۳۴۵	۸۵	۱۴

• ملاحظہ فرمائیں۔ حفر الجامع کے پہلے خانہ میں خ غ م خ غ م ن حروف ہیں۔

• ابجد متبری سے جن کا مدخل کبیر (میزان اعداد) ۳۳۰۰ ہے۔

• آیام کا حرف خ ہے۔ نقشہ آیام میں خانہ اول میں حرف خ کے اعداد ۳۳۲۴ ہیں۔

- جدول میں ۲۴ عدد گنیں۔ حق پر ۲۴ کی گنتی پوری ہوئی۔ حق اول مستحصلہ ایام ہے
- ★ خانہ دوم جفر الجامع خ غ ہم س خ غ ہ ع حروف ہیں۔
- ★ ابجد ثمری سے ان کا میزان اعداد ۳۳۴۰ ہے۔ نقشہ ایام میں حرف ایام خ کے اعداد خانہ دوم میں ۳۲۴۰ ہیں۔

- ★ برے عدد میں سے چھوٹے کو نفی کریں — باقی ۹۳
- ★ پہلا مستحصلہ حق ہے۔ حق سے ۹۳ عدد آگے گنیں۔ آخری حرف ل پر ۸۹ کی گنتی پوری ہوئی۔ اس لئے ابتداء جدول سے باقی کے اعداد گنیں۔ م کے حرف پر ۹۳ کی گنتی پوری ہوئی حرف خ خانہ دوم کا مستحصلہ م ہوا۔

- ★ اسی حرف ایام کا چوداں خانوں کا مستحصلہ لے لیں۔
- ★ اسی طرح حرف منازل کا چوداں خانوں کا مستحصلہ لے لیں۔
- ★ اسی طرح حرف طالع کا چوداں خانوں کا مستحصلہ لے لیں۔
- ★ اسی طرح حرف اسم کا چوداں خانوں کا مستحصلہ لے لیں۔
- ★ یہ کل ۵۶ حروف آپ کے پاس ہو گئے۔ جو آپ کے سوال کا کافی اور شافی جواب ہوں گے

- ★ ان کو ترتیب دیں۔ ترتیب کا طریقہ یہ ہے :-
- ★ نقشہ کے آخر میں میں نے ترتیب حروف کے ہند سے لکھ دیئے ہیں۔
- ★ پہلے خانہ م کا حروف ایام پھر خانہ چار کا حرف منزل پھر خانہ چار کا حرف طالع پھر خانہ چار کا حرف اسم۔

- ★ اسی طرح خانہ سوم کے حروف کو اس کے آگے لکھ دیں۔

* اسی طرح خانہ دوم کے حروف کو اس کے آگے لکھ دیں۔

* اسی طرح خانہ اول کے حروف کو اس کے آگے لکھ دیں۔

پھر خانہ جات ۸-۷-۶-۵-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۱۲-۱۳

کے حروف لکھیں۔

(ان ۵۶ حروف کو ترکیب بالا ایک سطر میں لکھیں) آپ کے سوال کا

صحیح جواب ہوگا۔

انتباہ :

علمائے متقدمین نے اس قاعدہ کو عربی زبان میں ڈھالا ہے۔ اس

کا جواب ہمیشہ عربی زبان میں نکلتا ہے۔ مگر سو فی صد درست جواب —

اردو اور فارسی زبان میں جواب حاصل کرنے کے قواعد وضع کرنے کے لئے

ان پر غور و خوض درکار ہے۔

* اب ایک مثال

بِزبانِ عربی ملاحظہ فرمائیے :

سوال

(جَفَّار عَبَّاس شاد اکیلا فی بن سَیِّدہ
..... بی بی یسأل هل عبد الوهاب
جادلہ نصیب فی علم الجفر والزائرجہ
على أيدينا ام لا)

* مدخل کبیر ۲۶۷۹

* تاریخ سوال ۵ رمضان المبارک حرف ہ

* منزل اکیل _____ حرف ف

* برج درثور _____ حرف ن

* مدخل کبیر ۲۶۷۹ ÷ ۲۸ باقی ۱۹ حرف ق

امہات

ہ ف ن ق

تکسیر بطریق ثانی وق ھ ک

جفر الجامع کا خانہ اول ھ ن ن ق وق ھ ک

[illegible]

مرتب :

وصول / غب د / ال / وه اب / ال ی / عل م / ال

ج ن د / ج ن ذ ی ا ر ج / عل ی / ای دی ک م / اید یجم

م ح ن ق ت / ب ع د / اع و ا م / ج ی م / جیم

جواب : وصول عبد الوهاب الی علم الجعفر والیزا م ج علی اید یکم
محقق بعد اعرام جیم - اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَّآلِ مُحَمَّدٍ ۝

یہ قاعدہ عربی زبان میں جواب دیتا ہے۔ کیونکہ اس کے اصول عربی میں
ڈھلے ہوئے ہیں۔

اگر آپ اردو یا فارسی میں جواب حاصل کرنے پر بصد ہوں، تو آپ سطر
جواب کے ہم مرتبہ حروف سے بدل کر جواب پیدا کر سکتے ہیں۔

حروفِ ہم مرتبہ کی فہرست پیش خدمت ہے:

ای ق غ ہم مرتبہ ہیں

ب ک د "

ج ل ش "

ر م ت "

ہ ن ث "

و س خ "

ز ع ذ "

ح ف ض "

ط ص ظ "

آپ کے حاصلہ حروف مثلاً یہ ہیں :

ج ی ت ر ا ش ی ہ ا

تو ذرا تدبیر مائیے۔ جواب صاف نظر آئے گا۔

ج ل ش ہم مرتبہ ہیں

ہم نے ان سے یہ شہرہ کیا

ای ق غ ہم مرتبہ ہیں۔ ہم نے ان میں سے ا کو لیا۔

د م تے ہم مرتبہ ہیں۔ ہم نے ان میں سے د کو لیا۔

اسی طرح ہم مرتبہ حُرُف سے جواب حاصل کریں۔

جواب نکلے گا ش ا د ک ی ل ا ن ی

شاد گیلانی

عربی زبان میں جواب آئے تو صاف ستھرا آتا ہے۔ کسی حرف کو بدلنے کی ضرورت نہیں ہوتی۔ اُردو تو ایک لشکری زبان ہے۔ چوں چوں کا مرتبہ ہے علم جفر تو ہے ہی عربی زبان میں۔ ویسے اسی طرح ہم مرتبہ حُرُف سے بدلنے پر اُردو، فارسی، ہندی، بنگالی، سندھی تمام زبانوں میں جواب نکلتا ہے۔ مگر شرط یہ ہے کہ جس زبان میں جواب نکالنے کی ضرورت ہو۔ حُرُف اسم اسی زبان سے حاصل کیا جائے۔

یعنی

سوال اسی زبان میں کیا جائے :

وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلَاغُ

ارادت مند

شاد گیلانی

شورکوٹ شہر